

Het Parool

Recensie: AkzoNobels kunstcollectie behoort tot de internationale top en is nu te zien in het Kunstmuseum

→ Yael Bartana's 2,5 meter hoge neon *What if Women Ruled the World* onderstreept nog maar eens dat musea ook wat genderbalans betreft nog iets kunnen opsteken van bedrijfscollecties. Beeld Richard Theemling

De tijd is voorbij dat tentoonstellingen van bedrijfscollecties vooral een gelegenheid waren om 'te tonen wat anders verborgen blijft'. True Colors laat zien hoe de hedendaagse kunst van AkzoNobel aansluit en verfrissend interacteert met de collectie van het Kunstmuseum.

Edo Dijksterhuis 12 juni 2024

Emma Talbot had vijf jaar geleden een tentoonstelling in het GEM, de later tot KM21 omgedoopte satelliet van het Kunstmuseum. De Haagse instelling kocht toen een paar tekeningen, maar niet een van de textielwerken die zo typerend zijn voor haar oeuvre. En dat zal waarschijnlijk ook niet snel meer gebeuren.

De vraag naar en prijs van Talbots werk, dat te zien is in grote tentoonstellingen als de huidige Biënnale van Venetië, zijn sindsdien aardig gestegen. Dat haar *Meeting Place* nu toch in Den Haag te zien is, heeft het museum te danken aan verfconcern AkzoNobel dat onder de titel *True Colors* werk uit de bedrijfscollectie toont.

Talbots werk illustreert het verschil in dynamiek tussen museale en bedrijfscollecties. Bedrijven opereren doorgaans sneller en nemen meer risico. Ze kopen werk van opkomende kunstenaars terwijl musea, die toch de pretentie hebben voor de eeuwigheid te verzamelen, pas tot koop overgaan als er sprake is van bewezen kwaliteit. Door de onstuimigheid van de hedendaagse kunstmarkt vissen ze daardoor vaak achter het net.

Macho en zwarte vrouw

AkzoNobels kunstverzameling behoort tot de internationale top van de bedrijfscollecties. Ze bestaat uit ruim tweeduizend werken, die sinds 1996 bij elkaar zijn gebracht. AkzoNobel geeft vaak werken in bruikleen en een deel van de collectie wordt getoond in de eigen, vrij toegankelijke tentoonstellingsruimte op de Zuidas. Maar met een museaal uitpakken als *in True Colors* zie je pas echt de volle reikwijdte en kwaliteit van deze verzameling.

Het Kunstmuseum heeft in het verleden vaker de deuren geopend voor bedrijfscollecties, onder andere van Rabobank en Bouwfonds. Wat *True Colors* anders dan anders maakt, is de combinatie van de gastcollectie met werk uit eigen bezit. Dat levert een bijzonder levendige interactie op tussen de kanonnen van de canon en kunstenaars die op dit moment het volgende hoofdstuk van de kunstgeschiedenis schrijven. En dat begint meteen in de eerste zaal al.

Een reliëf met onstuimige kleurvlakken van Frank Stella, exponent van het macho abstractietijdperk, gaat daar het gesprek aan met Tyna Adebawale's zelfverzekerde portret van een zwarte vrouw tegen een achtergrond met verwante kleurschakeringen.

Robotsculptuur

De wisselwerking tussen museale ankerpunten en net-uit-het-atelierwerken pakt bijzonder goed uit. Zo voelt het volkomen logisch dat het continu veranderende, digitale schilderij van Tabor Robak tegenover het robotsculptuur met inmiddels antieke discspelers van videokunstpionier Nam June Paik hangt.

Minder voor de hand liggend is de combinatie van Piet Mondriaans duinlandschap uit 1909 met Steven Aalders' *Hellya* (2000). Aalders schildert rechthoekige kleurvlakken in de geometrische traditie van De Stijl, maar naast dit vroege, figuratieve werk wordt zijn verwantschap met Mondriaan op een dieper niveau zichtbaar. Zijn geel, rood en blauw komen terug in de toetsen van zijn historische voorganger en het kost weinig moeite om in het grote wit de zonnestralen te zien die uit de wolken op het zand vallen.

Zo zijn er meer heerlijke een-tweetjes. Bijvoorbeeld tussen het Haagse Schoonlandschap uit 1870 van Jan Hendrik Weissenbruch en *Rainbow* (2004) van Jan Andriesse, dat bijna oplost in het luchtledige. De drie jaar geleden overleden Andriesse was een trouw bezoeker van het Kunstmuseum en kwam vaak speciaal voor de Weissenbruchs. Nu ze zo tegenover elkaar hangen, snap je waarom. Beide kunstenaars probeerden het licht te vangen.

Visueel heen-en-weer tikken

Rainbow is een 'typisch AkzoNobelwerk', net als de streepschilderijen van Bernard Frize en de ingenieuze bloksculpturen van Krijn de Koning. Ze gaan voor een belangrijk deel over kleur, het logische kernthema van een collectie die is samengebracht door een wereldspeler op de markt van verf en coatings

Daar knipoogt de tentoonstellingstitel naar. Maar *True Colors* betekent ook zoveel als 'kleur bekennen' en in die zin sluit de titel aan bij de andere thematische pijlers onder de collectie: identiteit en de condition humaine. Die komen vooral aan bod in de grootste zaal, waar

merendeels werk van vrouwelijke kunstenaars te zien is. Yael Bartana's tweeënhalve meter hoge neon *What if Women Ruled the World* onderstreept nog maar eens dat musea ook wat genderbalans betreft nog iets kunnen opsteken van bedrijfscollecties.

Het tentoonstellingsthema is verder vrij losjes toegepast. Veel ensembles zijn associatief tot stand gekomen, zoals Jean Arps wolkvormige wandsculpturen met de vliegtuigraampjes van JCJ Vanderheyden en de roze wolkenlucht van Sam Samiee. Net als het visueel heen-en-weertikken een beetje een kunstje dreigt te worden, wordt het ritme vakkundig doorbroken door kabinetjes met minisolo's. Het is een genot eindelijk weer eens meerdere werken van Otobong Nkanga bij elkaar te zien. En ook de hyperrealistisch geschilderde achterhoofden van vrouwen door Louise Giovanelli zijn langdurige bestudering waard.

Geurig lavendelkleed

Wie nog steeds denkt dat bedrijfscollecties vooral veilig aankopen, met kantoorwandjes en de smaak van conservatieve managers in het achterhoofd, moet zijn mening definitief bijstellen in de een-na-laatste zaal. Het geurige lavendelkleed van Herman de Vries zal niet vaak in het bedrijf getoond worden, maar het komt hier geweldig tot zijn recht. Zeker in combinatie met de vitrinekasten waar potjes met 72 ruwe pigmenten in staan.

Erboven is een foto geplaatst van kunstenaar Pieter Laurens Mol die hangend aan een kraan op zijn verzamelde kleurenpracht neerkijkt. Binnen de panden van AkzoNobel is geen wand toereikend om de foto op de juiste hoogte te hangen. Voor het eerst is het werk te zien zoals het echt bedoeld is. Weer een win-winsituatie.

True Colors: through September 29 in Kunstmuseum Den Haag